ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021 -2022

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ - Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ο Κινηματογράφος συχνά εμπνέεται από ιστορικά γεγονότα και επιτυγχάνει με το δικό του μοναδικό τρόπο να διατηρήσει άσβεστη την ιστορική μνήμη, να διδάξει, να προβληματίσει, να διακηρύξει την πίστη του ανθρώπου σε υψηλά ιδεώδη… Η ταινία «1922» του Νίκου Κούνδουρου αποτελεί αντιπροσωπευτικό παράδειγμα!

Επιμέλεια εργασίας:

Πολιουδόβαρδα Γεωργία/Γωγώ

Ορέσκου Γεωργία/Τζίνα

μαθήτριες του τμήματος Γ4

Υπεύθυνος καθηγητής:

Μπουλταδάκης Ανδρέας

<< 1922>>

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παραγωγή της ταινίας << 1922>> έγινε το 1978 όμως η προβολή της παρέμεινε απαγορευμένη έως το 1987, καθώς θεωρήθηκε ότι δυναμιτίζει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί πως η ταινία δεν προβλήθηκε ποτέ μέχρι και σήμερα στην Ελληνική Θράκη.

Στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε στο δραματικό αυτό έργο του Νίκου Κουνδούρου που αποτελεί μια ρεαλιστική αποτύπωση των γεγονότων στης Μικρασιατικής Καταστροφής. Είναι βασισμένο στο μυθιστόρημα του Ηλία Βενέζη << Νούμερο 31328 >>, ένα βιβλίο αυτοβιογραφία του ιδίου του συγγραφέα. Θα γίνει σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο της ταινίας και μνεία στις τραγικές συνέπειες του πολέμου, που καθιστούν την ταινία αντιπολεμική και διαχρονικά επίκαιρη.

ΠΛΟΚΗ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

Η ταινία αφηγείται την γενοκτονία και την μαρτυρική πορεία των Ελλήνων της Σμύρνης μέσα από την προσωπική τραγωδία των τριών πρωταγωνιστών της, του δεκαεφτάχρονου Ηλία, της Λουκίας (συζύγου εύπορου και επιφανούς εμπόρου της πόλης) και μιας δασκάλας γαλλικών, της Αντιγόνης.

Σμύρνη 15 Αυγούστου του 1922. Κυκλοφορούν φήμες για την υποχώρηση του Ελληνικού στρατού. Η είδηση έχει δημιουργήσει ανασφάλεια στον ελληνικό πληθυσμό. Ο φόβος είναι διάχυτος. Ένας αόρατος αρχικά εχθρός πλημυρίζει κάθε γωνιά, κάθε στενό, κάθε πλατεία της πόλης και σέρνεται ως μέσα στα σπίτια. Με την αναχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων τελικά από τα μικρασιατικά εδάφη αρχίζει και η μαρτυρική πορεία Ελλήνων και Αρμένιων.

Ο Ηλίας (παρά τις προσπάθειες των γονιών του), η Λουκία (που χάνει το τελευταίο πλοίο), η Αντιγόνη και πολλοί συγγενείς και συμπολίτες τους σύντομα θα μετατραπούν σε ανώνυμες, αριθμημένες φιγούρες σε ένα μακρύ κατάλογο αιχμάλωτων. Και είναι πραγματικά δύσκολο να περιγράψει κανείς με λέξεις όλες αυτές τις θηριωδίες των ημερών. Από την αναγκαστική πορεία των αιχμάλωτων προς τα βάθη της Ανατολής, ελάχιστοι επιβίωσαν. Η όμορφη Λουκία, έχοντας να αντιμετωπίσει εκτός από σωματική, την ψυχή εξάντληση και τους επαναλαμβανόμενους βιασμούς, τρελαίνεται. Η Αντιγόνη και αυτή βρισκόμενη στα όρια της παραφροσύνης, πέφτει με μανία πάνω σε ένα Τούρκο και την σκοτώνουν. Ο Ηλίας επιβιώνει ως το τέλος.

Η ταινία τελειώνει με μια γιορτή <<παρωδία>>, όπου την παρακολουθούν διπλωμάτες, αξιωματικοί, κυρίες του Ερυθρού Σταυρού και κάποια εναπομείναντα φαντάσματα, αλλοτινά ανθρώπινα πλάσματα. Το τελευταίο χειροκρότημα, επισκιάζει η κραυγή της Λουκίας που γίνεται η κραυγή ολόκληρου του μικρασιατικού ελληνισμού.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ως πόλεμος ορίζεται η ένοπλη σύρραξη μεταξύ ανθρώπινων ομάδων ή χωρών και ανεξαρτήτου αιτιολογίας (αμυντικός, επιθετικός, θρησκευτικός, πολίτικος, εμφύλιος, κ.τ.λ.) έχει σε κάθε εποχή τεράστιες και καταστροφικές συνέπειες τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για το φυσικό περιβάλλον.

Η σημαντικότερη βέβαια απώλεια θα πρέπει να θεωρηθεί η καταστροφή της ανθρώπινης ύπαρξης. Στον πόλεμο, έχουμε κατάλυση της δημοκρατίας ή του νομοθετικού πλαισίου διακυβέρνησης, που σημαίνει αυτόματα την κατάλυση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Πέραν του μεγάλου αριθμού θανάτων (στρατού και αμάχων,) οι άνθρωποι σε συνθήκες πολέμου ορμώμενοι από το ένστικτο της επιβίωσης και υπό τον συνεχή φόβο του θανάτου, εξαγριώνονται και φτάνουν σε σημείο να χρησιμοποιούν θεμιτά και αθέμιτα μέσα και πρακτικές. Οι συνθήκες επίσης φέρνουν στην επιφάνεια και τα πιο βάρβαρα ένστικτα κάποιων ατόμων που τους οδηγούν σε

θηριωδίες όπως οι βιασμοί, σκοτωμοί αμάχων και παιδιών, λεηλασίες περιουσίων κ.ά.

Από τις τραγικότερες και διαχρονικότερες συνέπειες ενός πολέμου είναι η προσφυγιά, η υποχρεωτική δηλαδή μετανάστευση κυρίως του άμαχου πληθυσμού σε άλλες χώρες. Ο κάθε πρόσφυγας, ανεξαρτήτου ηλικίας και φύλου, βιώνει ένα ξερίζωμα ζωής και ψυχής. Αφήνοντας πίσω του ζώντες και νεκρούς οικείους του, κυριευμένος με θλίψη, φόβο και παρατεταμένη αγωνιά, ξεκινά ένα ταξίδι προς το άγνωστο για μια <<καινούργια>> ζωή.

Η περίπτωση της Σμύρνης και μικρασιατικού ελληνισμού, με την ανταλλαγή των πληθυσμών είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα του προσφυγικού θέματος στην Ιστορία της ανθρωπότητας. Τόσο οι Μικρασιάτες Έλληνες όσο και οι Τούρκοι επιστρέφοντας στις πατρίδες τους αντιμετωπίζονται ως παρείσακτοι και με ρατσιστική διάθεση από τους ομοεθνείς τους. Δυστυχώς το φαινόμενο του ρατσισμού, που ο σύγχρονος πολιτισμένος κόσμος θέλει να πιστεύει πως είχε αφήσει πίσω του, δεν έχει εξαλειφθεί δημιουργώντας ακόμα και σήμερα προβλήματα στους ανά τον κόσμο πρόσφυγες.

Στα αρνητικά μια πολεμικής σύρραξης πρέπει επίσης να προστεθούν και οι καταστροφές των υλικοτεχνικών υποδομών καθώς και οι έλλειψη παραγωγικών δυνάμεων που οδηγούν σε οικονομική κατάρρευση κυρίως της χώρας που δέχεται την επίθεση. Όσο αφορά τον πολιτισμό, παραμείνει στάσιμος ή ακόμα και οπισθοδρομεί αφού πολλά έργα πολιτιστικής κληρονομίας έχουν καταστραφεί σε περίοδο πολέμου.

Η εξέλιξη των οπλικών συστημάτων και χρήση χημικών όπλων έχει καταστροφικές επιπτώσεις τόσο στον άνθρωπο όσο και την φύση με ανυπολόγιστες συνέπειες στα κατά τόπους οικοσυστήματα. Στις μέρες μας, ένας πυρηνικός πόλεμος, θα είναι απλά η αρχή του τέλους για τον πλανήτη Γη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η << απαγορευμένη>> ταινία του Νίκου Κούνδουρο, με την ουδέτερη προσέγγιση του θέματος της Μικρασιάτικης Καταστροφής, παρότι κατηγορήθηκε ότι υποσκάπτει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, δεν παύει να είναι μια ρεαλιστική καταγραφή μιας εμπόλεμης κατάστασης με τις ολέθριες συνέπειές της. Σήμερα, εκατό χρόνια μετά, οι συνέπειες κάθε πολέμου παραμένουν το ίδιο αναλλοίωτα σκληρές για κάθε ανθρώπινο πλάσμα που τις βιώνει. Εκείνο που έρχεται να προστεθεί σε κάθε σύγχρονη πολεμική αναμέτρηση, είναι η οικολογική

καταστροφή με μακροχρόνιες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον που σαφώς δεν αφήνουν ανεπηρέαστο το ανθρώπινο είδος.

ΠΗΓΕΣ

schoolpress.sch.gr

athinorama. gr

Περιοδικό «Σινεμά»

Ελληνικό κέντρο κινηματογράφου, http://www.gfc.gr/el/